

Vol 5 Issue 12 Jan 2016

ISSN No : 2230-7850

International Multidisciplinary
Research Journal

*Indian Streams
Research Journal*

Executive Editor
Ashok Yakkaldevi

Editor-in-Chief
H.N.Jagtap

Welcome to ISRJ

RNI MAHMUL/2011/38595

ISSN No.2230-7850

Indian Streams Research Journal is a multidisciplinary research journal, published monthly in English, Hindi & Marathi Language. All research papers submitted to the journal will be double - blind peer reviewed referred by members of the editorial board. Readers will include investigator in universities, research institutes government and industry with research interest in the general subjects.

Regional Editor

Manichander Thammishetty
Ph.d Research Scholar, Faculty of Education IASE, Osmania University, Hyderabad.

Mr. Dikonda Govardhan Krushanahari
Professor and Researcher ,
Rayat shikshan sanstha's, Rajarshi Chhatrapati Shahu College, Kolhapur.

International Advisory Board

Kamani Perera Regional Center For Strategic Studies, Sri Lanka	Mohammad Hailat Dept. of Mathematical Sciences, University of South Carolina Aiken	Hasan Baktir English Language and Literature Department, Kayseri
Janaki Sinnasamy Librarian, University of Malaya	Abdullah Sabbagh Engineering Studies, Sydney	Ghayoor Abbas Chotana Dept of Chemistry, Lahore University of Management Sciences[PK]
Romona Mihaila Spiru Haret University, Romania	Ecaterina Patrascu Spiru Haret University, Bucharest	Anna Maria Constantinovici AL. I. Cuza University, Romania
Delia Serbescu Spiru Haret University, Bucharest, Romania	Loredana Bosca Spiru Haret University, Romania	Ilie Pintea, Spiru Haret University, Romania
Anurag Misra DBS College, Kanpur	Fabricio Moraes de Almeida Federal University of Rondonia, Brazil	Xiaohua Yang PhD, USA
Titus PopPhD, Partium Christian University, Oradea,Romania	George - Calin SERITAN Faculty of Philosophy and Socio-Political Sciences AL. I. Cuza University, IasiMore

Editorial Board

Pratap Vyamktrao Naikwade ASP College Devrukh,Ratnagiri,MS India	Iresh Swami Ex - VC. Solapur University, Solapur	Rajendra Shendge Director, B.C.U.D. Solapur University, Solapur
R. R. Patil Head Geology Department Solapur University,Solapur	N.S. Dhaygude Ex. Prin. Dayanand College, Solapur	R. R. Yaliker Director Managment Institute, Solapur
Rama Bhosale Prin. and Jt. Director Higher Education, Panvel	Narendra Kadu Jt. Director Higher Education, Pune	Umesh Rajderkar Head Humanities & Social Science YCMOU,Nashik
Salve R. N. Department of Sociology, Shivaji University,Kolhapur	K. M. Bhandarkar Praful Patel College of Education, Gondia	S. R. Pandya Head Education Dept. Mumbai University, Mumbai
Govind P. Shinde Bharati Vidyapeeth School of Distance Education Center, Navi Mumbai	Sonal Singh Vikram University, Ujjain	Alka Darshan Shrivastava Shaskiya Snatkottar Mahavidyalaya, Dhar
Chakane Sanjay Dnyaneshwar Arts, Science & Commerce College, Indapur, Pune	G. P. Patankar S. D. M. Degree College, Honavar, Karnataka	Rahul Shriram Sudke Devi Ahilya Vishwavidyalaya, Indore
Awadhesh Kumar Shirotriya Secretary,Play India Play,Meerut(U.P.)	Maj. S. Bakhtiar Choudhary Director,Hyderabad AP India.	S.KANNAN Annamalai University,TN
	S.Parvathi Devi Ph.D.-University of Allahabad	Satish Kumar Kalhotra Maulana Azad National Urdu University
	Sonal Singh, Vikram University, Ujjain	

Address:-Ashok Yakkaldevi 258/34, Raviwar Peth, Solapur - 413 005 Maharashtra, India
Cell : 9595 359 435, Ph No: 02172372010 Email: ayisrj@yahoo.in Website: www.isrj.org

शकील शेख

“मराठी साहित्याचे भाषांतर आणि रोजगाराच्या संधी”

शकील शेख

सह. प्राध्यापक, राठी विभाग प्रमुख, सौ. सुवर्णलता गांधी महाविद्यालय, वैराग,
ता. बार्शी, जि. सोलापूर.

सारांश :-

मानवी जीवनात भाषा आणि संस्कृतीला अत्यंत महत्त्वाचे स्थान आहे. समाजात वावरताना माणूस ज्या समाजात तो वावरतो आहे, त्या समाजाची भाषा आणि संस्कृती याचा स्वीकार करत असतो. माणूस ज्या भूभागात राहतो, त्या भूभागाची एक भाषा, एक संस्कृती असते. त्या भाषेतून तो आपला व्यवहार करित असतो. भारतासारख्या बलाढ्य देशात विविधतेने नटलेली अनेक राज्ये असून या देशातील विविध राज्यात विविध प्रकारची भाषा आणि संस्कृती असलेली दिसून येते. एका देशात जर अशा अनेक भाषा असतील तर जगाच्या पाठीवर अनेक देश आहेत. त्या देशांचा विचार केला तर त्या देशात देखील एक किंवा एकापेक्षा जास्त भाषा आहेत.

प्रस्तावना :-

एखाद्या देशाच्या सामाजिक प्रगतीबरोबर साहित्यिक, सांस्कृतिक प्रगती साधली जात असते. सामाजिक बदलाचा परिणाम साहित्यावर होत असतो. आज जागतिक पातळीवर अनेक क्षेत्रात झपाट्याने परिवर्तन होत आहे, त्यातून साहित्य ही सुटलेले नाही. जागतिक पातळीवर साहित्याचा विचार केल्यास आज जागतिकीकरणाचा परिणाम साहित्यावरही झाला आहे.

भारतात १९६९ च्या आसपास जागतिकीकरणाची सुरुवात झाली आणि जागतिकीकरणाचा परिणाम जसा सामाजिक, औद्योगिक स्तरावर दिसू लागला तसाच तो राजकीय, आर्थिक, सांस्कृतिक आणि साहित्यिक स्तरावर सुद्धा जाणवू लागला. वेगवेगळ्या देशातील वेगवेगळ्या भाषेतील साहित्य भारतीय भाषेत सहज भाषांतरित होऊन उपलब्ध होऊ लागले आणि त्यातून जागतिक साहित्याची बाजारपेठ एक दुसऱ्यासाठी खुली झाली. जागतिकीकरणामुळे भाषांतरित साहित्याला आणि भाषांतराला अतिशय महत्त्व प्राप्त झाले.

एखाद्या भाषेमध्ये आलेला विचार दुसऱ्या भाषेपर्यंत पोचवण्यासाठी भाषांतराची खूपच आवश्यकता असते अन्यथा तो विचार तिथच खुंटला जाऊ शकतो. त्यामुळेच भाषांतरला पूर्वीपासूनच अत्यंत महत्त्व प्राप्त झालेले आहे.

एकापेक्षा जास्त भाषा येणाऱ्या व्यक्तीने एक भाषा येणाऱ्या व्यक्तीला दुसऱ्या भाषेतील विचार, आशय त्याला समजणाऱ्या भाषेत सांगण्याची प्रक्रिया म्हणजेच भाषांतर होय. दोन संस्कृतींना, दोन भाषांना जोडण्याचे काम भाषांतर करित असते. भाषांतर म्हणजे काय ? या संदर्भात अनेक विचारवंतांनी आपले विचार मांडले आहेत. भालचंद्र नेमाडे यांच्या मते, ‘भाषांतर ही एका संहितेने

एका भाषिक सांस्कृतिक आवरणातून दुसऱ्या भाषिक सांस्कृतिक आवरणात स्थानान्तरण करणारी हे द्वैभाषिक प्रक्रिया आहे. भाषांतराची प्रक्रिया ही केवळ भाषांनाच एकत्र आणत नाही तर ती दोन भिन्न संस्कृतीला देखील एकत्र आणते’.

आज देशातीलच नाही तर जगातील विविध भाषांतील साहित्याचे भाषांतर होते आहे. या स्पर्धेत मराठी भाषा, मराठी साहित्यही मागे नाही. मराठी साहित्याचे भाषांतर विविध कारणांनी केले जात आहे. त्यामुळे मराठी साहित्याचा भाषांतरातून रोजगाराच्या विविध प्रकारच्या संधी उपलब्ध होताना दिसत आहेत.

मराठी साहित्याचा विचार करता मराठी साहित्यात कवितेला एक समृद्ध असा वारसा लाभला आहे. अनेक प्राचीन ग्रंथ, खंडकाव्य, महाकाव्य मराठी भाषेत उपलब्ध आहेत. संत, पंत, तंत यांचे विचार मराठी काव्याला समृद्ध करून गेले आहेत. अशा या मराठी काव्याचे भाषांतर विविध भाषेत करून रोजगार उपलब्ध केला जाऊ शकतो. मराठी संतांचे विचार जाणून घेण्यास भारतीय भाषिकच नाही तर जगातील विविध देशातील विविध भाषिक उत्सुक आहेत. त्यांच्यासाठी संतांच्या भाषांतरीत कलाकृती ह्या अमृताचा ठेवाच ठरतो आहे. त्यामुळे अद्याप संत, पंत, तंतांचे जे साहित्य इतर भाषेत भाषांतरीत झाले नाही त्याला भाषांतरीत करण्यास फार मोठा वाव आहे. तसेच आधुनिक कवींच्या कवितेचेही भाषांतर करण्यास मोठा वाव आहे. कुसुमाग्रज, नारायण सुर्वे, नामदेव ढसाळ, वि. दा. करंदीकर, मंगेश पाडगावकर, विठ्ठल वाघ, इंद्रजित भालेराव, यशवंत मनोहर अशा अनेक नामवंत कविकांच्या काव्याचे भाषांतर विविध भाषेत होणे गरजेचे आहे. त्यातून जगासमोर मराठी साहित्य तर जाईलच पण त्याच बरोबर अनेकांना रोजगाराच्या संधीही उपलब्ध होतील.

मराठी साहित्यात कथा, कादंबरी, नाटक आणि आत्मचरित्र इत्यादी वाङ्मय प्रकारही तितकेच तोला-मोलाचे आहेत. कथाकार ना. सी. फडके, वि. स. खांडेकर, विभावरी शिरूरकर, वामन चोरघडे, गंगाधर गाडगीळ, अरविंद गोखले, पु. भा. भावे, व्यंकटेश माडगुळकर, शंकर पाटील, अण्णाभाऊ साठे यांच्या कथा, तसेच वि. स. खांडेकर, ना. सी. फडके, विभावरी शिरूरकर, विश्राम बेडेकर, र. वा. दिघे, श्री. ना. पेंडसे, गो. नी. दांडेकर, मधु मंगेश कर्णिक, रणजित देसाई, अण्णाभाऊ साठे, भालचंद्र नेमाडे, उध्व शेळके, शिवाजी सावंत, ना. स. इनामदार, ह. मो. मराठे अशा कादंबरीकारांच्या कादंबरी तर वि. वा. शिरवाडकर, जयंती दळवी, रमेश तेंडूलकर, महेश एलकुंचवार या सारख्या नाटककारांची नाटके, विविध क्षेत्रातील नामवंत व्यक्तींच्या आत्मकथनाबरोबर इतर नागर व दलित आत्मकथनाच्या भाषांतरास मोठा वाव आहे. त्यामुळे फार मोठ्या रोजगाराच्या संधी उपलब्ध होऊ शकतात.

आज मराठी चित्रपट ऑस्करच्या स्पर्धेत उतरत आहेत. अनेक मराठी चित्रपटांनी ऑस्कर पर्यंत धडक मारली आहे. अशा स्थितीत मराठी चित्रपटांचे विविध भाषेत भाषांतर करण्याची फार मोठी आवश्यकता जाणवते. मराठी भाषेत येऊ घातलेले विविध विषय, विविध आशय जगासमोर येणे गरजेचे आहे, त्यासाठी भाषांतरकारास मोठी संधी उपलब्ध आहे.

वर्तमानपत्र, आकाशवाणी, दूरदर्शन, इंटरनेट, मोबाईल अशी विविध माध्यमे समाजातल्या विविध लोकांपर्यंत जाऊन पोहचतात, समाजात अनेक भाषिक लोक असतात. तेव्हा त्यांच्यापर्यंत आपली जाहीरात, आपल्या वस्तूची माहिती पोहचवण्यासाठी भाषांतराची आवश्यकता भासते. त्यामुळे या क्षेत्रातही रोजगाराची फार मोठी संधी उपलब्ध आहे.

आज वेगवेगळ्या देशात शेतीवर आधारीत माल जातो, तिथं आपल्या मालाची जाहीरात करण्यासाठी भाषांतरकाराची आवश्यकता भासते.

अनेक उद्योगधंदे महाराष्ट्रात येऊ पाहत आहेत. अनेक पर्यटक महाराष्ट्रातील पर्यटन स्थळांना भेटी देतात, त्यांना येथील संस्कृती, येथील सामाजिक, ऐतिहासिक स्वरूप समजावून सांगण्यासाठी, येथील अनेक वीर पुरुषांच्या पराक्रमाची गाथा कथन करण्यासाठी, महाराष्ट्राचा गौरवशाली इतिहास जगासमोर मांडण्यासाठी भाषांतरकाराची आवश्यकता भासते. तेव्हा उद्योगधंदे आणि पर्यटन क्षेत्रातही भाषांतरकाराची रोजगाराच्या संधी उपलब्ध होऊ शकतात.

एकंदरीत मराठी भाषेतील साहित्याचे भाषांतर, शास्त्रीय ग्रंथाचे भाषांतर, धार्मिक, वैचारिक, ललित ग्रंथाचे भाषांतर करण्यास भरपूर वाव तर आहेच पण त्याच बरोबर इतरही क्षेत्रात भाषांतरकारांना भाषांतरासाठी मोठा वाव आहे. तेव्हा भाषांतरातून उपलब्ध होणाऱ्या रोजगाराच्या संधीचा शोध घेऊन मराठी भाषेला जगाच्या काना-कोपऱ्यापर्यंत पोचवण्याचे कार्य करून भरपूर रोजगार उपलब्ध करून घेणे गरजेचे आहे.

संदर्भ ग्रंथ

- १ कुलकर्णी कृ. पा. : मराठी भाषा उदगम आणि विकास, मेहता पब्लिशिंग हाऊस, पुणे, १९९८.
- २ कालेलकर ना. गो. : भाषा आणि संस्कृती, मौज प्रकाशन, मुंबई, १९१९.
- ३ नेमाडे भालचंद्र : साहित्य, संस्कृती आणि जागतिकीकरण, लोकवाङ्मयगृह, मुंबई, २००२.
- ४ नेमाडे भालचंद्र : भाषांतर मीमंसेचे स्वरूप, नवभारत, ऑगस्ट, १९८२.
- ५ गायकवाड शरद : (संपा.) जागतिकीकरण आणि मराठी साहित्य, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे, २००६.
- ६ काळे कल्याण, सोमण अंजली : (संपा.) भाषांतर मीमांसा, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे, १९९७.

Publish Research Article International Level Multidisciplinary Research Journal For All Subjects

Dear Sir/Mam,

We invite unpublished Research Paper, Summary of Research Project, Theses, Books and Book Review for publication, you will be pleased to know that our journals are

Associated and Indexed, India

- * International Scientific Journal Consortium
- * OPEN J-GATE

Associated and Indexed, USA

- Google Scholar
- EBSCO
- DOAJ
- Index Copernicus
- Publication Index
- Academic Journal Database
- Contemporary Research Index
- Academic Paper Database
- Digital Journals Database
- Current Index to Scholarly Journals
- Elite Scientific Journal Archive
- Directory Of Academic Resources
- Scholar Journal Index
- Recent Science Index
- Scientific Resources Database
- Directory Of Research Journal Indexing

Indian Streams Research Journal
258/34 Raviwar Peth Solapur-413005, Maharashtra
Contact-9595359435
E-Mail-ayisrj@yahoo.in/ayisrj2011@gmail.com
Website : www.isrj.org